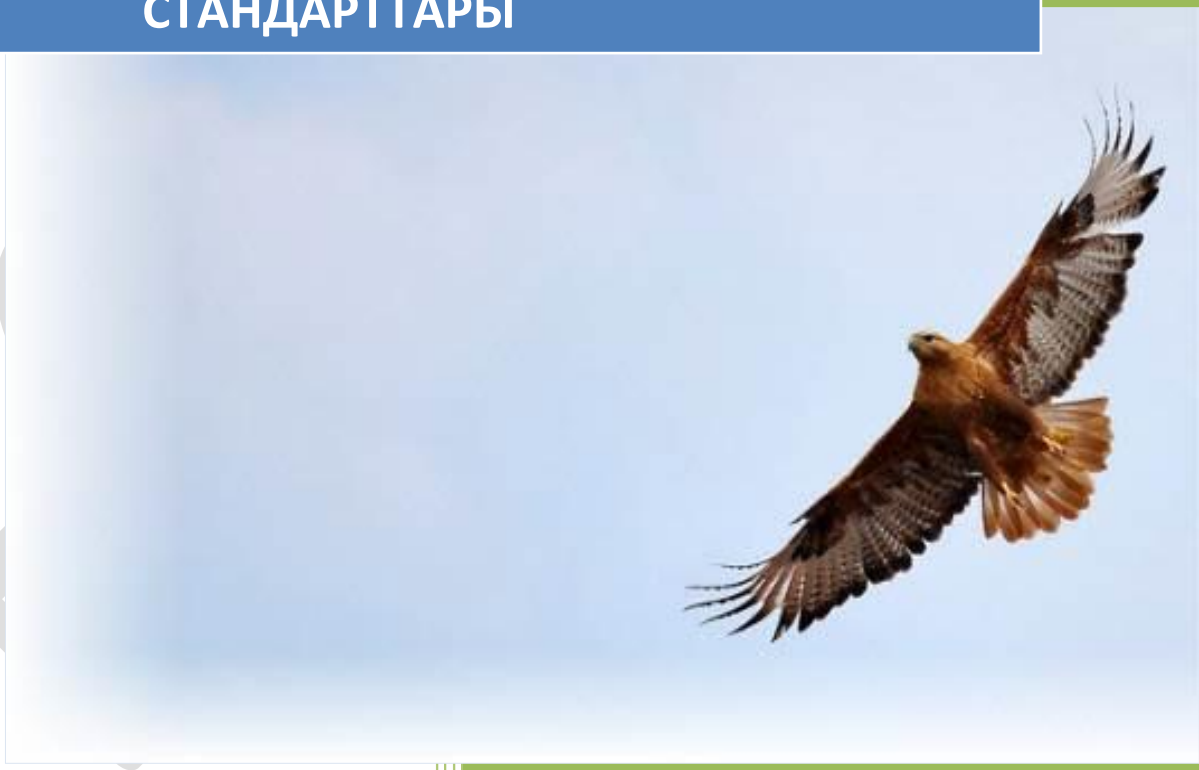
Eurasian Centre for Accreditation and Quality Assurance in Higher Education and Health Care

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДАҒЫ PHD ДОКТОРАНТУРАНЫҢ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ



НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

Алматы, 2023 ж.

Білім беруді және денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің Еуразиялық орталығы

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДАҒЫ PHD ДОКТОРАНТУРАНЫҢ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

ECAQA

Алматы, 2023 ж.

ӘОЖ 614.2
КБЖ 51.1 (2)

«Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің Еуразиялық орталығы» Коммерциялық емес мекемесі **ӘЗІРЛЕГЕН**

«Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің Еуразиялық орталығы» КеМ Сараптамалық кеңесі 06.06.2023 жылғы № 1 бекіткен және Бас директордың 15.06.2023 жылғы № 16 бұйрығымен қолданысқа енгізілген.
Осы стандартта «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 27.07.2007 жылғы № 319-III Заңының нормалары іске асырылды (01.06.2023 жылғы жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)

ISBN 978-601-280-957-2

Бұл стандарттар Еуропадағы биомедицина және денсаулық туралы ғылымының PhD білім беру Халықаралық Стандарттары, Еуропалық жүйедегі (ORPHEUS) биомедицина және денсаулық туралы ғылымының PhD білім беру, Еуропаның Медициналық Мектептерінің Қауымдастығы (AMSE), ұлттық ерекшеліктеріне және Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесінің ұлттық қажеттіліктеріне және басымдықтарына сәйкес, Дүниежүзілік Медициналық Білім беру Федерациясы (WFME) негізінде әзірленген. Стандарттар медициналық білім беру ұйымдарымен PhD докторантура мамандықтарының өзін-өзі бағалау үшін, сапаны қамтамасыз ететін ішкі механизмдерді анықтау және жақсарту үшін, ішкі құжаттамаларды әзірлеу және сапа мәдениетін дамыту үшін қолданылады.

Бұл стандарттар Білім беруді және денсаулық сақтауды сапамен қамтамасыз ету және аккредиттеудің Еуразиялық орталығының (АЕО) рұқсатынсыз толық немесе ішінара жаңартылмайды, таралымға шықпайды және таратылмайды.

ӘОЖ 614.2
КБЖ 51.1 (2)

ISBN 978-601-280-957-2

©Денсаулық сақтаудағы PhD білім беру бағдарламаларын аккредиттеу стандарттары, 2023 ж.

МАЗМҰНЫ

1	Қолдану саласы	4
2	Нормативтік сілтемелер	4
3	Терминдер мен анықтамалар	5
4	Белгілер мен қысқарған сөздер	10
5	Жалпы ережелер	10
6	Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары	12
7	Мамандандырылған аккредиттеу сапасымен қамтамасыз ету және өткізу принциптері	13
8	Мамандандырылған аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері	14
9	Аккредиттеу бойынша шешім қабылдау	15
10	Аккредиттеуден кейінгі мониторинг	16
11	Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі	16
12	АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ	17
12.1	Ғылыми-зерттеу ортасы	17
12.2	Түпкілікті нәтижелері	18
12.3	Қабылдау саясаты және критерийлері	18
12.4	PhD докторантура бағдарламасы	19
12.5	Ғылыми жетекшілік	20
12.6	PhD диссертациясы	21
12.7	Бағалау	22
12.8	Ұйымның құрылымы	23
13	Библиография	25

ЕСАОА

МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

Негізгі ережелер

1 Қолдану саласы

1.1 Осы стандарт медициналық білім беру ұйымдарындағы биомедицина мен денсаулық туралы ғылымдарда PhD бағдарламаларын аккредиттеу стандарттарының негізгі ережелері мен талаптарын анықтайды.

1.2 Осы Стандарт жаңа білім беру бағдарламаларын қоса алғанда, денсаулық сақтау және бейінді докторантура саласындағы 6D11 – «Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру (медицина)» тобының ғылыми және педагогикалық докторантурасының (бұдан әрі – PhD бағдарламалары) білім беру бағдарламаларының сапасын қамсыздандыру құралы ретінде қолданылады.

1.3 Аккредиттеу стандарттары медициналық білім беру ұйымдары медициналық білім беру ұйымының мәртебесіне, ұйымдастырушылық-құқықтық нысанына, меншік нысандарына және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан білім беру бағдарламасының сапасын қамтамасыз ету жүйесін сыртқы бағалау үшін қолданылады.

1.4 Аккредиттеу стандарттары медициналық білім беру ұйымдарының мамандандырылған өзін-өзі бағалауды жүргізу, сапаны қамтамасыз етудің ішкі механизмдерін анықтау және жетілдіру, ішкі құжаттаманы әзірлеу және сапалы мәдениетті дамыту үшін пайдаланылады.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта мынадай заңнамалық және нормативтік-құқықтық құжаттарға сілтемелер пайдаланылды:

2.1 2020 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының № 360 - VI ҚРЗ Кодексі. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы, 4 - бөлім, 25 - тарау Денсаулық сақтау саласындағы білім беру қызметі. 222 - бап. Резидентура.

2.2 2007 жылғы 27 маусымдағы «Білім туралы» № 319 - III ҚР Заңы.

2.3 2018 жылғы 30 қазандағы тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 595 бұйрығы.

2.4 2026 жылға дейінгі Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ісін дамытудың тұжырымдамасын бекіту туралы 4 - бағыт. Кадрларды даярлау және біліктілігін арттыру жүйесінің тиімділігін арттыру. 2022 жылғы 24 қарашадағы Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 945 қаулысы

2.5 2023 - 2029 жылдарға арналған Қазақстан Республикасында жоғары білім мен ғылымды дамытудың тұжырымдамасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 248 қаулысы.

2.6 Денсаулық сақтау саласындағы білім беру деңгейлері бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды бекіту туралы (4) осы бұйрыққа 4 - қосымшаға сәйкес жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты) Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 4

шілдедегі № ҚР ДСМ - 63 бұйрығы. 2022 жылғы 5 шілдеде Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде № 28716 болып тіркелді.

2.7 Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандықтар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы. 2020 жылғы 21 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің № ҚР ДСМ - 305/2020 бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді. 14.04.2023 жылғы жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрінің № 72 (110 (2020 ж)/143 бұйрығымен).

2.8 2018 жылғы 13 қазандағы Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының жіктеуішін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 569 бұйрығы.

2.9 2018 жылғы 31 қазандағы Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 600 бұйрығы. 2018 жылғы 31 қазанда Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде № 17650 болып тіркелді.

2.10 2011 жылғы 31 наурыздағы Дәрежелер беру ережесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 127 бұйрығы. 2011 жылғы 13 мамырда Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде № 6951 болып тіркелді.

2.11 Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), 2015, Brussels, Belgium (35 p).

2.12 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы аккредиттеу органына қойылатын талаптарды және жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі, оның ішінде шетелдік білім беру саласындағы аккредиттеу органдарын тану қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 1 қарашадағы № 629 бұйрығы. 2016 жылғы 19 қарашада Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде № 14438 болып тіркелді (жаңа редакцияда - Қазақстан Республиасының Ғылым және жоғары білім министрінің м.а. 19.04.2024 № 177 бұйрығымен).

2.13 Дүниежүзілік медициналық қауымдастықтың Хельсинки декларациясы: адамдарда биомедициналық зерттеулер жүргізу бойынша дәрігерлерге арналған ұсынымдар. 18-ші Дүниежүзілік Медициналық Ассамблея қабылдады, Хельсинки, Финляндия, 1964 жылғы маусым және 48-ші Бас Ассамблея қайта қарады, Сомерсет Уэст, ОАР, 1996 жылғы қазан.

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта ҚР «Білім туралы» Заңына 27.07.2007 ж. № 319-III (09.04.2016 жылға сәйкес өзгерістерімен және толықтыруларымен) сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады:

– **Аккредиттеу органдары** – стандарттар (регламент) әзірлейтін және олар әзірлеген стандарттар (регламент) негізінде білім беру ұйымдарын аккредиттеуді жүзеге асыратын заңды тұлғалар;

– **Білім беру ұйымдарын акредиттеу –** аккредиттеу органдарының

аккредиттеудің белгіленген стандарттарына (регламенттеріне) білім беру қызметтерінің сәйкестігін, олардың сапасы мен оны арттырудың тиімді тетіктерінің бар екенін растау туралы обьективті ақпаратты ұсыну мақсатында мойындау рәсімі;

– **Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу** – білім беру бағдарламаларының (мамандық) белгіленген аккредиттеу стандарттарына (регламент) сәйкестігін, олардың сапасы мен оны арттырудың тиімді тетіктерінің бар екенін растау туралы обьективті ақпаратты ұсыну мақсатында мойындау рәсімі;

– **Институционалдық аккредиттеу** – аккредиттеу органының білім беру ұйымының сапасын, аккредиттеу органы белгілеген стандарттарға және мәлімденген мәртебесіне сәйкестігін бағалау үдерісі;

– **Халықаралық аккредиттеу** – 1-Тізілімге енгізілген ұлттық немесе шетелдік аккредиттеу органы жүргізетін білім беру ұйымдары (институционалдық аккредиттеу) және жекелеген білім беру бағдарламалары (мамандандырылған аккредиттеу) қызметінің сапасын білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі стандарттарға сәйкестігін бағалау процесі (ұйғарым 11.01.2020 ж. толықтырулар мен өзгерістер редакциясында Алып тасталды);

– **Ұлттық аккредиттеу** – білім беру ұйымдары қызметінің сапасын (институтционалдық аккредиттеу) және жекеленген білім беру бағдарламаларын (мамандандырылған аккредиттеу) білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша өткізілетін ұлттық аккредиттеу органы, 1-ші Тізілімге енгізілген, стандарттарына сәйкестігін бағалау үдерісі;

– **Мамандандырылған аккредитация** – білім беру ұйымдары іске асыратын жекеленген білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау;

– **Аккредиттеу стандарттары (регламенттері)** – аккредиттеу рәсіміне қойылатын талаптарды белгілейтін құжаттарды аккредиттеу.

– **Докторантура –** ғылыми және педагогикалық кадрларды даярлауға бағытталған, 3 жылдан кем емес нормативтік оқу мерзімі болатын, жоғарғы оқу орнынан кейінгі философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін бере алатын, кәсіби білім беру бағдарламасы. «Болон процесі» принциптеріне сәйкес докторлық бағдарламалар жоғарғы білім беру жүйесінің бакалавриат және магистратурадан кейінгі «үшінші циклін» құрайды. Үшінші циклдің негізгі құрамдас бөлігі өзіндік зерттеу арқылы оқыту болып табылады.

– **Философия докторы (PhD) –** сәйкес мамандық бойынша докторонтураның кәсіптік оқу бағдарламасын меңгерген адамдарға берілетін жоғарғы академиялық дәреже.

– **Докторлық диссертация** – олардың жиынтығы жаңа ғылыми жетістік ретінде білуге болатын, маңызды әлеуметтік-мәдени немесе экономикалық мәні бар немесе негізгі ғылыми техникалық, экономикалық немесе технологиялық шешімдер және елдің экономикасының дамуына үлкен үлес қосатын енгізулер баяндалған ғылыми мәселені шешетін теориялық ережелер әзірленген дербес зерттеуді білдіретін ғылыми жұмыс.

ORPHEUS-AMSE-WFME Халықаралық стандарттарына сәйкес Еуропадағы биомедицина және денсаулық ғылымдары бойынша PhD

бағдарламаларын аккредиттеу (PhD оқытудың үздік тәжірибелері, 2016 ж. қайта қарау) тиісті стандарттарда келесі терминдер мен анықтамалар белгіленді:

Ғылыми оқыту ортасы – Зерттеу ортасының сапасы талдау жасау арқылы бағаланады: медициналық білім беру ұйымдарында/ғылыми ұйымдарда PhD докторантура бейіні бойынша зерттеу нәтижелерін (жарияланымдар саны, импакт-факторы және т.б.) жариялау; медициналық білім беру ұйымдарында/ғылыми ұйымдарда ғылыми зерттеулерді жүргізуге сыртқы қаржыландыруды жұмылдыру деңгейі; оқу орнында, факультетінде, оқу топтарында оқытушылар, құзіретті және білікті зерттеушілер саны; ғылыми-зерттеу орталықтары мен университеттер, медициналық ұйымдардың зерттеу топтарымен ұлттық және халықаралық серіктестік.

Зерттеу ортасының күші дипломнан кейінгі білім беру басқа мектептермен салыстырылып бағаланады

Халықаралық этикалық стандарттар – Хельсинк II Декларациясы (клиникалық зерттеулер), Еуропалық Одақтың Нұсқаулығы, 2010/63/EU (жануарларға зерттеу жүргізу) және Овьедо Конвенциясы (биоэтика).

PhD бағдарламларына сәйкес келетін, ***PhD бағдарламаларының басқа құзыреттері*** қамтуы тиіс:

– докторанттардың өз салаларында зерттеу дағдылары мен әдістерін меңгеру және оларды игеру саласындағы жүйелі түсініктерді көрсетуі;

– докторанттардың өзіндік ғылыми зерттеулер контекстінде қазіргі халықаралық басылымдарда талап етілетін деңгейде академиялық жұмыстарды бейімдеу және іске асыру, әзірлеу және қалыптастыру қабілетін көрсетуі;

– докторанттардың көшбасшылық дағдысын, басқалардың жұмысына басшылық ету қабілетін, жобаларды басқару, оқыту қабілетін және өз білімімен бөлісуін көрстеуі;

– кең академиялық қоғамдастықпен және тұтастай қоғаммен, өз зерттеу саласында ғылыми жетекшілермен пікір алмасатын қабілеті;

– қоғамда білімге негізделген технологиялық, әлеуметтік және мәдени дамуына академиялық және кәсіби контекст шеңберінде ықпал ету қабілеті.

Қосымша құзыреті көшбасшылықты, ғылыми жетекшілікті, жобаларды басқаруды және педагогикалық дағдыларды қамтиды.

PhD біліктілігі Еуропалық біліктілік құрылымының 8-ші деңгейіне сәйкес келеді.

Қабылдау критерийлері ғылыми құзыреттілікті құжаттамалық растауды, мысалы бұрын жүргізілген зерттеу бағдарламаларын және жарияланған жұмыстарды, алдыңғы зерттеулер нәтижелері мен –медициналық жұмыскерлерге- клиникалық тәжірибесін қамтуы мүмкін.

Ашықтық – қабылдау процесінің айқындығына ұмтылуына қарамастан, көптеген білім беру ұйымдары үшін PhD бағдарламасы резидентура немесе

магистрлік бағдарламаның жалғасы ретінде қарастырылады. PhD бағдарламасы бойынша докторантураға өзінің меншікті түлектерін қабылдауы керек және ол басқа да мекемелерден келетін ізденушілерді қабылдауға кедергі келтірмеуі тиіс.

Ресурстарына (ішкі немесе сыртқы) жатады: ғылыми жоба мен ағымдағы шығыстарды жүзеге асыру үшін инфрақұрылым

Ұйымдар ресурстары қамтамасыз ету керек: докторанттарды қабылдау, докторантураны оқу бағдарламасын ұйымдастыру, өз бетінше оқу және зерттеу жұмыстарын жүзеге асыру шарттары, диссертациялық жұмыстарды орындау, ғылыми басшылық және PhD докторанттарына кеңес беру, диссертацияға сын-пікір айту және бағалау, докторлық дәрежесі, эксплуатациялық шығындар, оқыту курстарына, халықаралық ғылыми конференцияларға қатысуға арналған шығындар, ұйымдарда докторантурада оқу ақысын төлеу, бұл тәжірибеге алынған.

Сондай-ақ, ресурстар доктаранттың шәкіртақысын (жалақы) қамтиды, бірақ төлем мөлшері әртүрлі ьолуы мүмкін.

PhD докторанттарына ғылыми зертхана, ақпараттық және кеңселік үй-жайлар қол жетімді болуы тиіс.

Оқытудың 3-4 жылдық толық курсы бірнеше мақсаттарды көздейді: (а) ол ғылыми жұмыстың барлық көлемін орындауға және аяқтауға шектеулі мерзім бар екендігіне кепілдік береді және ол диссертацияға қосылады және PhD докторы дәрежесіне қойылатын талаптардың сақталуының тиімді тәсілі болып табылады; (б) ол PhD докторантты өз уақытын ғылыми мәселеге аударуға және қамтамасыз етуге шақырады, бұл бағдарлама түпнұсқалық зерттеуді орындауды қамтамасыз ету үшін негізделеді.

Арнайы дағдылар бойынша курстар әдеп бойынша курстарды, қауіпсіздік, жануарларға тәжірибе жүргізу (егер қолданылса), зерттеу әдіснамасын, кандидаттарды олардың ғылыми зерттеулерінде қолдау үшін, таңдау пәніне байланысты статистикасын және құрамдас бөліктерін қамтиды.

Арнайы дағдылар бойынша курстар қамтуы мүмкін: академиялық және академиялық емес аудиториялар үшін өз зерттеулерінің (ауызша/стендтік/баспа) нәтижелерін ұсыну үшін докторанттарды даярлау, университетте сабақ беру, тілдік дағдылар, жобаларды басқару, грантқа өтініш жазу, ғылыми әдебиеттерді сыни бағалау, техникалық мамандар мен докторанттарға басшылық ету. Сондай-ақ, ынтымақтастық ұйымына және кәсіби мансапқа дамытуға бағытталған курстарды қамтиды. ***Арнайы дағдылар бойынша курстар*** мемлекеттік немесе жеке мекемелерде зерттеуді жалғастыруда күтілуде, сондай-ақ мансабын басқа салаларда жалғастыратындар үшін де маңызды болады.

Осы салада ғылыми біліктілігі бар ғылыми жетекші үшін, әдетте ғылыми PhD дәрежесі немесе баламалы дәрежесі болуы күтіледі және рецензияланған әдебиеттегі жарияланымдары бар тұрақты ғылыми құдіреті болатын белсенді қатысушысы болып табылуы керек.

Тұрақты кеңес берулер – бұл айына кем дегенде бірнеше рет берілетін кеңестер, сонымен қатар, кеңес берулер жиілігі PhD докторанттарына қойылатын жеке талаптарына байланысты ауытқып тұруы мүмкін кеңес берулер. Кеңес берулер PhD бағдарламаларының және зерттеуді жүзеге асыру барысын талқылауды қамтуы тиіс, жалпы ғылыми ұсынымдарды беруі тиіс, зерттеу жобасын басқаруға көмектесуі керек, кейінгі зерттеулерге бастамашылық жүргізуге және анықтауға көмектесуі керек, диссертацияны жазу және жариялауға дайындау кезінде көмек беруі керек.

Жариялау үшін Халықаралық танылған журнал. Бұл тиісті ғылыми және медициналық облыста болатын жақсы сапалы журналдар және PubMed, Science Citation Index енгізілген немесе биомедициналық және медициналық әдебиеттерде ұқсас деректер базасы болады.

Ағылшын тілін озық тәжірибе тілі ретінде пайдалану, ол тілдің биомедицина ғылымдарында және денсаулық сақтау ғылымдарының әдебиеттерінде кең пайдаланылатын тіл болып табылуына байланысты ұсынылады. Осылайша, интернационалдандыру ынталандырудың неғұрлым қолайлы тілі болып табылады.

Тиісті мүдделі тараптар болып табылады: докторанттар оқыған институттардың басшылары; білім беру ұйымдарының әкімшілігі; зерттеу орталықтары мен институттарының директорлары; жетекшілері, PhD докторанттары, оқытушылары; университеттер мен үкімет өкілдері; тиісті халықаралық ұйымдар.

Ғылыми жетекшілерге арналған Web-курстар (семинарлар) PhD бағдарламаларына жататын ережелермен және талаптармен танысу мақсатында, сондай-ақ ғылыми жетекшілердің негізгі міндеттері ретінде жүргізіледі.

4 Белгілер мен қысқарған сөздер

Осы стандартта келесі қысқартулар пайдаланылады:

АК – Аккредиттеу Кеңесі
ӘБҚ – әкімшілік-басқару қызмтекерлері
ЖОО – жоғарғы оқу орны
ССК – сыртқы сараптау комиссиясы
ММББС – Мемлекеттік міндетті білім беру стандарты
ҚР ДСМ – Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау Министрлігі
ҚР БҒМ – Қазақстан Республикасының білім және ғылым Министрлігі
ҮКД – үздіксіз кәсіптік дамыту
ҮМББ – үздіксіз медициналық білім беру
ББББ – білім беру бағдарламасы
ПОҚ – профессор-оқытушылар құрамы
ҚР – Қазақстан Республикасы
БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары
СК – Сараптамалық Кеңес
AMSE – Еуропадағы Медициналық Мектептердің Қауымдастығы

ORFEUS – Еуропалық Жүйедегі Өмір туралы Ғылымдарда және Биомедицинадағы PhD Білім беруді Ұйымдастыру

WFME - Дүниежүзілік Медициналық Білім Беру Федерациясы

WHO/ДДСҰ – Дүниежүзілік Денсаулық Сақтау Ұйымы

PhD –Философия докторы (Doctor of Philosophy)

5 Жалпы ережелер

5.1 Биомедицинада және денсаулық туралы ғылымдарда PhD бағдарламаларын аккредиттеу осы Стандарттарда көрсетілген негізгі ережелерге және талаптарға сәйкес жүргізіледі және келесі Стандарттарды қамтиды:

Стандарт 1 «Ғылыми-зерттеу ортасы»

Стандарт 2 «Түпкілікті нәтижелері»

Стандарт 3 «Қабылдау саясаты және критерийлері»

Стандарт 4 «PhD докторантура бағдарламасы»

Стандарт 5 «Ғылыми жетекшілік»

Стандарт 6 «PhD диссертациясы»

Стандарт 7 «Бағалау»

Стандарт 8 «Ұйымның құрылымы»

5.2. Денсаулық сақтау және медициналық білім беру саласындағы ұлттық ерекшеліктерді ескере отырып, мамандандырылған аккредиттеу стандарттары биомедицинадағы және денсаулық туралы ғылымдарындағы ORPHEUS-AMSE-WFME (Қайта қарау 2016ж.) Халықаралық аккредиттеу Стандарттарының PhD бағдарламаларына сәйкес негізделген.

5.3. Медициналық білім беру ұйымының мамандандырылған аккредиттеу стандарттары екі деңгейдегі жетістіктер стандарттарын қамтиды: базалық стандарт және сапасын жақсару стандарты:

Базалық стандарт «болуы міндетті» етістігімен өрнектеледі және бұл стандарттың әрбір медициналық білім беру ұйымында орындалуы тиіс екендігін білдіреді және орындалуы медициналық білім беру ұйымының сырттай бағалауды өткізу кезінде көрсетілуі керектігін білдіреді.

Жақсару стандарты «болуы керек» етістігімен өрнектеледі және стандарт медициналық білім беру және базалық медициналық білім берудің үздік тәжірибесі туралы халықаралық мәмілеге сәйкес келетінін білдіреді. Осы стандарттардың немесе бастамалардың орындалуы кейбір немесе барлық стандарттарды орындау бойынша медициналық білім беру ұйымдарымен құжат арқылы расталуы тиіс.

Барлығы 63 стандарт бар, оның ішінде базалық стандарттар – 47 және жақсарту стандарттары – 16.

5.4 Осы Стандартта қолданылатын «медицина» термині денсаулық сақтауға қатысты барлық мамандықтарды қамтиды (медицина, стоматология, фармация, фармацевтикалық өндіріс технологиясы, Қоғамдық денсаулық сақтау және т.б.).

5.5 Осы құжатта сипатталған PhD дәрежесі, халықаралық дәреже болып табылғанымен, сол уақытта кейбір елдерде берілетін, кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру және бакалавриат+магистратура бағдарламаларын кеңейту мақсатында неғұрлым озық білім беру бағдарламаларына негізделген және «мамандандырылған

докторлық дәрежелерден» ерекшеленеді. Сондай-ақ, PhD дәрежесін кейбір елдерде берілетін, PhD есептемегенде, неғұрлым жоғары дәрежелі ғылыми жетістіктерден ажырата білген жөн. Бұл елдер арасындағы ұтқырлықтың өсуіне байланысты, халықаралық тұрғыда маңызды мағынаға ие болады.

5.6 Осы Стандартта білім беру ұйымдары, мысалы, жоо, ғылыми-зерттеу институты, факультеттері PhD бағдарламаларын іске асыруға және осы бағдарламалардың сапасын қамтамасыз етуге жауапты болады, ал Стандарттар PhD бағдарламаларының дамуына және жеке институционалдық дамуына негіз ретінде қолданыла алады.

5.7 Болон процесіне сәйкес PhD деңгейі бакалавриаттан (3 - 4 жыл) және магистратурадан (1 - 2 жыл) кейін жоғары білімнің «үшінші циклы» болып табылады және қазіргі заманғы білім беру кеңістігін дамыту тәсілі ретінде қарастырылады.

5.8 PhD бағдарламаларын ұйымдастыру тәртібі осы бағдарламаларды ұсынатын білім беру ұйымының құрылымына, сондай - ақ ұлттық заңнамаға және тиісті мүдделі тараптарға байланысты болады.

5.9 Ішкі бағалау сапаны қамтамасыз етудің барлық жүйесінің ажырамас бөлігі болуы тиіс, ал ішкі бағаларды тұрақты талдау докоранттардың PhD даярлау сапасын жақсартуға қол жеткізудің оңтайлы тәсілі болып табылады.

5.10 Аккредиттеу жөніндегі шешімді медициналық білім беру ұйымдарын мамандандырылған аккредиттеу стандарттарының талаптарын орындаудың сәйкестігіне АЕО ССК ұсынған білім беру бағдарламасын сыртқы бағалау нәтижелері негізінде Аккредиттеу Кеңесі қабылдайды.

5.11 Аккредиттеу кеңесі ДДҰ/ДМБФ-ның медициналық білім беруді аккредиттеу жөніндегі басшылық қағидаттарына сәйкес құрылған және Қазақстан Республикасының Парламентінің, ҚР БҒМ, ҚР ДСМ, денсаулық сақтау органдары мен ұйымдарының, медициналық білім беру ұйымдарының, ғылыми ұйымдардың, кәсіптік қауымдастықтардың, жұмыс берушілердің, жұртшылықтың, оқитындар мен халықаралық сарапшылардың өкілдерін қамтиды.

6 Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары

6.1 PhD бағдарламаларын аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаты болып табылады:

6.1.1 жоғарғы кәсіби білім берудің сапасын қамтамасыз етудің озық халықаралық тәжірибесінің қағидаттарымен үйлестірілген, ұлттық және институтционалдық деңгейде ішкі және сыртқы сапаны қамтамасыз ету жүйесін енгізу;

6.1.2 студенттер, академиялық қызметкерлер, басшылық және ӘБҚ медициналық білім беру ұйымы қолдау көрсететін мәдениет сапасын дамытуға жәрдемдесу;

6.1.3 аккредиттеу стандарттары талаптарының орындалуының сәйкестігіне сыртқы бағалау және медицина саласындағы білім беру бағдарламаларының сапа кепілдігі;

6.1.4 білім беру бағдарламасының сапасын үздіксіз жақсартуға жәрдемдесу және тез өзгеріп отыратын жағдайлар мен еңбек нарығы қажеттіліктерінің

талаптарына сәйкес ресурстармен қамтамасыз етілуі және ұлттық кәсіптік білім беру жүйесінің бәсекеге қабілеттілікке жеткізу;

6.1.5 PhD докторанттарының арнайы құзіреті ғаламдық ауқымда қолданылуы кепілдігі қол жетімді болды және білім беру ұйымдары және олардың бағдарламаларында білім сапасын құжаттандыру процесінің мөлдірлігі қамтамасыз етілетін болды.

6.1.6 мемлекет, қоғам мен тұтынушылардың мүдделерін қорғау жұртшылыққа, білім беру және денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органдарға медициналық білім беру ұйымындағы PhD докторантурасының білім бағдарламаларын аккредиттеу нәтижелері туралы нақты ақпарат беру арқылы іске асырылады.

7 Мамандандырылған аккредиттеу сапасымен қамтамасыз ету және өткізу принциптері

7.1 Жоғары кәсіби білім беру сапасын қамтамасыз ету және сыртқы бағалау келесі қағидаттарға негізделген:

7.1.1 еріктілік – аккредиттеу рәсімі ерікті негізде және медициналық білім беру ұйымының институционалдық автономияны тануы жүргізіледі;

7.1.2. жауапкершілік – аккредиттеу үдерісі жауапкершілікті және қарым-қатынасты айқын анықтайды, барлық мүдделі тараптармен (ЖОО, студенттер, кәсіби ұйымдар мен денсаулық сақтау мамандары, мемлекет) өзара іс-қимыл жүргізу, аккредиттеу жүйесін дамыту үшін қажетті ресурстар мен инновацияларды, келісілген нұсқаулықтармен және стандарттармен қамтамасыз етіледі, құзыретті сарапшылардан қолдау табады;

7.1.3 айқындық – барлық мүдделі тараптардың өзін-өзі бағалау және сыртқы бағалауды өткізу үшін, аккредиттеу стандарттарына, үдерісі мен процедурасындағы ақпаратқа қол жеткізе отырып, ішкі және сыртқы бағалау ашық және мөлдір түрде өткізіледі;

7.1.4 тәуелсіздік – аккредиттеу бойынша шешім қабылдау нақты ақпарат және сыртқы сараптамалық бағалаудың алынған нәтижелерді бойынша үшінші тұлғаларға (уәкілетті мемлекеттік органдардың, медициналық ұйым әкімшілігінің білім беру және қоғамдық пікір) қарамастан сыртқы бағалау;

7.1.5 объективтілік - нақты белгіленген критерийлердің және аккредиттеу стандарттарын қолдана отырып, бағдарламалық ерекшеліктерін және сыртқы бағалау нәтижелерін аккредиттеу негізінде және ССК ұсыныстарын ескере отырып, сыртқы бағалауды жүргізу;

7.1.6 құпиялылық – мамандандырылған өзін-өзі бағалау бойынша есептің деректері, берілген ақпарат және білім беру бағдарламасын сыртқы бағалау кезінде алынған ақпарат қатаң түрде құпия болып саналады;

7.1.7 тиімділігі – сыртқы бағалауы түпкі нәтижеге бағытталған, ол ішкі ортаны жақсартуға және білім беру бағдарламасының тетіктерінің сапасын дамытуды қамтамасыз етеді, мәдениет сапасын дамытады және сапасын қамтамасыз етудің ішкі және сыртқы механизмдердің арасындағы өзара байланысты қамтамасыз етеді.

8 Мамандандырылған аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері

8.1 Аккредиттеу процесі келесі негізгі элементтер мен кезеңдерді қамтиды:

8.1.1 медициналық білім беру ұйымының аккредиттеу органына өтінішті және білім беру бағдарламасының қысқаша сипаттамасын ұсынуы;

8.1.2 рәсімнің құны мен орындалу мерзімдерін көрсете отырып, білім беру бағдарламасын аккредиттеуді жүргізу туралы аккредиттеу органы мен медициналық білім беру ұйымы арасындағы екі жақты шартқа қол қою;

8.1.3 осы стандарттың критерийлері мен талаптарына сәйкес білім беру бағдарламасын өзін-өзі бағалау рәсімі және аккредиттеу органына өзін-өзі бағалау туралы есеп беру;

8.1.4 аккредиттеу органында білім беру бағдарламасының өзін-өзі бағалау туралы есебін қарау және рецензиялау;

8.1.5 сыртқы бағалау рәсімі – білім беру бағдарламасына сыртқы бағалау жүргізетін, Аккредиттеу Кеңесі үшін есеп пен ұсынымдар жасайтын ССК медициналық білім беру ұйымына бару;

8.1.6 ССК жұмысының қорытындысы бойынша қорытынды есепті дайындау және оны аккредиттеу Кеңесіне ұсыну;

8.1.7 білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы мәселені қарау және ССК ұсынған материалдар мен ұсынымдар негізінде аккредиттеу органының Аккредиттеу Кеңесінің түпкілікті шешім қабылдауы;

8.1.8 оң шешім болған жағдайда аккредиттеу органының веб-сайтында білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы қысқаша есепті жариялау;

8.1.9 ССК есебінде қамтылған ұсынымдар негізінде медициналық білім беру ұйымы қабылдаған ескертулердің жойылуын тексеру үшін кейінгі рәсімдер;

8.2 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» Қазақстан Республикасының № 319-III Заңына (11.01.2020 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен) сәйкес мамандандырылған аккредиттеу рәсімі медициналық білім беру ұйымдарының өтініші бойынша қаржы қаражаты есебінен жүргізіледі;

8.3 өзін - өзі бағалау кезеңінде аккредиттеу органы Медициналық білім беру ұйымына консультациялық қызметтер көрсетеді, оның ішінде алдын ала келісім бойынша оқыту семинарын өткізеді. Медициналық білім беру ұйымы өзін-өзі бағалау үдерісі аккредиттеудің маңызды және ең ұзақ кезеңдерінің бірі осы ұйымның міндеті мен жауапкершілігі екенін түсінуі керек;

8.4 өзін - өзі бағалау рәсімі аяқталғаннан кейін медициналық білім беру ұйымы болжамды сапарға дейін 2 айдан кешіктірмей аккредиттеу органында бастапқы сараптама жүргізу және жақсарту бойынша ұсынымдар шығару үшін аккредиттеу органына қазақ немесе орыс тілдеріндегі өзін-өзі бағалау бойынша есептің бір данасын жібереді. Бұл рәсім 2 аптадан аспайды және есепті жақсарту бойынша ұсыныстар алғаннан кейін медициналық білім беру ұйымы бір апта ішінде түзетулер енгізеді. Өзін - өзі бағалау жөніндегі Есепті түзету жүргізілгеннен кейін медициналық білім беру ұйымы аккредиттеу органына есептің түпкілікті нұсқасын әрқайсысының үш тілінде (қазақ, орыс, ағылшын тілдері) 3 данада береді. Есептердің барлық даналарына медициналық білім беру ұйымының бірінші басшысы қол қоюы тиіс;

8.5 есептерді сараптама тобының барлық мүшелері медициналық білім беру ұйымына барғанға дейін мұқият зерделейді. Есептерге Рецензиялар медициналық білім беру ұйымына түзету іс-шараларын жүргізу үшін беріледі, олар аяқталғаннан

кейін мамандандырылған өзін-өзі бағалау нәтижелерінің дұрыстығын бағалау үшін ССК-ның баруы жүзеге асырылады;

8.6 ССК-ның медициналық білім беру ұйымына бару мерзімдерін аккредиттеу органы айқындайды және сапар 2-4 күнді құрайды;

8.7 ССК құрамы аккредиттеу органы ұсынған және сертификаттаған, сондай-ақ ЖОО-лар, ғылыми ұйымдар/орталықтар, кәсіптік қауымдастықтар, қоғамдық бірлестіктер мен жұмыс берушілер ұсынған сарапшылардың деректер базасынан қалыптастырылады.

8.8 Медициналық білім беру ұйымындағы ССК жұмысының регламенті аккредиттеу органы бекіткен медициналық білім беру ұйымына барған кезде стандарт пен сыртқы бағалау жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады;

8.9 Сарапшылар білім беру бағдарламасын сыртқы бағалау қорытындылары туралы қорытынды есепті аккредиттеу органына ССК сапары аяқталғаннан кейін 14 (он төрт) жұмыс күнінен кешіктірмей ұсынады. Қорытынды есепте жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларының орындалуын бағалау, білім беру саласындағы нормативтік - құқықтық актілер талаптарының, аккредиттеу стандарттарының сақталуы, сондай - ақ білім беру ұйымдарының қызметін және оның бағдарламасын жетілдіру жөніндегі ұсынымдар міндетті түрде қамтылуға тиіс. Осыдан кейін аккредиттеу органы ұсынымдары бар есепті білім беру ұйымына танысу және нақты қателерді түзету үшін жібереді. Бұл үшін 7 (жеті) күнтізбелік күн беріледі. Бұдан кейін есеп аккредиттеу органына және ССК мүшелеріне есептің қорытынды нұсқасын дайындау үшін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде жіберіледі. ССК-тің қорытынды есебі Аккредиттеу кеңесіне отырысқа дейін екі апта бұрын жіберіледі;

ССК-тің қорытынды есебі және ССК ұсынымдары аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу кезеңінде ССК ұсынымдары бойынша түзету іс - шараларының жоспарын әзірлеу үшін негіз болып табылады.

8.10 Аккредиттеу Кеңесінің шешім қабылдауы білім беру бағдарламасының өзін - өзі бағалау жөніндегі есебін, сыртқы сараптама комиссиясының қорытынды есебін және Кеңес отырысында сыртқы сараптама комиссиясы төрағасының баяндамасын талдау негізінде жүзеге асырылады. Сыртқы сараптама комиссиясының есебі және аккредиттеу органының ұсынымдары Аккредиттеу Кеңесінің шешім қабылдауы үшін міндетті шарт болып табылады.

9 Аккредиттеу бойынша шешім қабылдау

9.1. Аккредиттеу Кеңесі аккредиттеу бойынша келесі шешімдер қабылдайды:

1) толық аккредиттеу - 5 жыл кезеңіне аккредиттеу;

2) 3 жыл кезеңіне аккредиттеу (жаңа білім беру бағдарламаларына қатысты);

3) шартты аккредиттеу - ЖОО-ға қайта бара отырып, шартты түрде 1 жылға аккредиттеу;

4) аккредиттеуден бас тарту;

5) аккредиттеу туралы куәлікті қайтарып алу;

9.2 егер аккредиттеудің барлық стандарттары орындалса және білім беру ұйымы келесі кезеңге - аккредиттеуден кейінгі мониторингке көшсе, максималды кезеңге толық аккредиттеу туралы шешім қабылданады.

Негізгі стандарттар: кем дегенде 80 % толық сәйкестікті көрсетуі керек және 20 % - дан аспауы керек.

Сапаны жақсарту стандарттары: кем дегенде 60 % толық сәйкестікті көрсетуі керек және 40 % - дан аспауы керек. Білім беру ұйымдарының осы талаптарын орындау кезінде /білім беру бағдарламасы 5 жыл кезеңіне толық аккредиттеуге ұсынылуы мүмкін.

Білім беру ұйымы жоғарыда аталған талаптарды сақтамаған жағдайда, ССК мынадай ұсыныстар беруге құқылы: шартты түрде аккредиттеу, аккредиттемеу (1 және одан да көп аккредиттеу стандарттары бойынша сәйкессіздік анықталды).

9.3 3 (үш) жыл кезеңіне арналған шешім білім алушыларды бітірмеген немесе сырттай бағалау сәтінде контингенті жоқ жаңа білім беру бағдарламаларына қатысты қабылданады және білім беру бағдарламасы бастапқы аккредиттеуден өтеді. Бұл шешім аккредиттеудің базалық стандарттары орындалған және сараптамалық қорытындыда ескертулер болмаған жағдайда қабылданады. Бұл жағдайда білім беру ұйымы келесі кезеңге - аккредиттеуден кейінгі мониторингке өтеді.

9.4 1 (бір) жыл кезеңіне шартты аккредиттеу туралы шешім, сол аккредиттеу органы қайта сырттай бағалау жүргізу шартымен, егер стандарттардың басым бөлігі ішінара орындалса немесе 8 стандарттың кем дегенде біреуі орындалмаса, ал проблемалардың ауырлығы ССК қорытынды есебінде және шартты аккредиттеу туралы шешімнің негіздемесінде көрсетілсе қабылданады. Бұл ретте білім беру ұйымы жылдың шешім қабылданған күнінен кейінгі мерзім ішінде ССК ұсынымдары (ескертулері) бойынша түзету іс - шараларын жүргізеді, аккредиттеу туралы жаңа шарт шеңберінде білім беру бағдарламасының өзін - өзі бағалау жөніндегі есебін жасайды және осы аккредиттеу стандарттарының 8.4 - тармағының талаптарына сәйкес шартты аккредиттеу туралы шешім қабылдаған аккредиттеу органына өзін - өзі бағалау жөніндегі есепті береді. Білім беру бағдарламасын аккредиттеуді жүргізу мерзімдері мен шарттары жаңадан жасалған және жасалған аккредиттеу туралы шартта жазылады.

9.5. Егер стандарттардың көп бөлігі орындалмаса, аккредиттеуден бас тарту туралы шешім қабылданады, бұл бірнеше жыл қажет болатын кемшіліктер мен мәселелердің ауырлығын білдіреді. Білім беру ұйымы аккредиттеу рәсіміне білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы теріс шешім қабылданғаннан кейін кемінде бір жыл өткен соң кірісуге құқылы.

9.6. Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті оның қолданылу кезеңінде кері қайтарып алу туралы шешім мынадай жағдайларда қабылданады:

9.6.1 білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру бағдарламасының лицензиясының және/немесе медициналық білім беру ұйымының білім беру қызметіне лицензияның қолданылуын тоқтата тұруы;

9.6.2 білім беру саласындағы уәкілетті органның медициналық білім беру ұйымының білім беру қызметіне бас лицензияны қайтарып алуы;

9.6.3 білім беру ұйымының өз қызметкерлеріне, оқытушыларына және білім алушыларына қатысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын жүйелі түрде бұзуы тиісті уәкілетті және бақылаушы органдардың осындай фактілерді Құжаттамалық растауымен және жария етуімен.

9.7. Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу

туралы шешім Аккредиттеу Кеңесінің хаттамасымен ресімделеді және ресми хат білім беру саласындағы уәкілетті органды кейіннен жазбаша хабардар ете отырып, білім беру ұйымының бірінші басшысының атына жіберіледі.

9.8. Білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу туралы шешім білім беру ұйымын ҚР ҒжЖБМ 3 - тізілімінен шығаруға алып келеді, бұл аккредиттеудің бұрын қол жеткізілген барлық нәтижелерінің күшін жоюға әкеп соғуы мүмкін және аккредиттеу процесінің барлық кезеңдерінен қайта өту міндетіне әкеп соғады.

9.9 білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы оң шешім қабылданғаннан кейін аккредиттеу органы білім беру ұйымына Аккредиттеу Кеңесі шешімінің нәтижелері бар ресми хат және 5 (бес) жыл кезеңіне аккредиттеу туралы куәліктің түпнұсқасын жібереді.

9.10 білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы шешім ҚР ҒжЖБМ ЖББП тізіліміне жіберіледі және аккредиттеу органының веб - сайтында орналастырылады;

9.11 шартты аккредиттеу туралы шешім қабылданған жағдайда білім беру ұйымы аккредиттеу органы белгілеген апелляциялық рәсімге сәйкес Аккредиттеу Кеңесінің шешіміне шағымдануға құқылы.

9.12 білім беру бағдарламасы аккредиттелген мәртебесін растау үшін аккредиттеудің белгіленген кезеңі аяқталғаннан кейін қайта аккредиттеуден өтеді және білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін 12 (он екі) ай бұрын аккредиттеу органына өтінім жіберуге тиіс.

10. Аккредиттеуден кейінгі мониторинг

10.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг (АкМ) білім беру бағдарламасын аккредиттеудің ажырамас құрамдас бөлігі және маңызды кезеңі болып табылады және оны білім беру ұйымы аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңінде мүлтіксіз орындауы тиіс.

10.2 Аккредиттеу органы білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлік қолданысының бүкіл кезеңі ішінде білім беру ұйымымен қосымша келісімдер жасаспай, аккредиттеуден кейінгі мониторингті (АкМ) жүргізеді.

10.3 Білім беру бағдарламасының аккредиттеуден кейінгі мониторингі:

10.3.1 Аккредиттеу органына аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңіне ССК ұсынымдары негізінде білім беру бағдарламасын жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарын ұсыну. Жоспар білім беру ұйымы білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы оң шешім алғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде ұсынылады;

10.3.2 Орындаудың тиісті Құжаттамалық растамаларымен (құжаттардың сапалы көшірмелері және/немесе электрондық нұсқалары) ССК ұсынымы негізінде жақсарту жоспарының орындалуы туралы жыл сайынғы есептерді уақтылы ұсыну. Есеп аккредиттеу органына оның тарапынан қосымша хабарламаларсыз немесе ресми сұрау салуларсыз жіберіледі, бұл ретте білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәлікті берудің күнтізбелік күні кезекті есепті берудің болжамды күні болып табылады.

10.4 Білім беру ұйымы аккредиттелген білім беру бағдарламасындағы ПАМ кезеңінде болған кез келген елеулі өзгерістер туралы аккредиттеу органын хабардар

етуі тиіс.

10.5 Аккредиттеу органы білім беру ұйымына оқытудың сапасына және/немесе аккредиттелген білім беру бағдарламасын тиісінше іске асырмауға қатысты келіп түскен шағымдарды қарау жөніндегі сарапшылар комиссиясын жіберуге құқылы.

10.6 Егер білім беру ұйымы осы стандарттардың 10.3, 10.4-тармақтарының талаптарын бұзған жағдайда, аккредиттеу органы білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұруға құқылы. Бұл ретте білім беру бағдарламасын аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұру туралы шешім АкМ талаптарын бұзушылықтар жойылғанға дейінгі кезеңге қабылданады. Бұл шешім аккредиттеу органы Бас директорының бұйрығымен ресімделеді және хабарлама-хат білім беру ұйымына жіберіледі.

11 Мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

11.1 Қолданыстағы аккредиттеу стандартына өзгерістер мен толықтырулар оны одан әрі жақсарту мақсатында енгізіледі.

11.2 Стандартқа өзгерістер мен толықтырулардың енгізілуін аккредиттеу органы жүзеге асырады.

11.3 Мүдделі тараптармен қолданыстағы стандартқа толықтырулар мен өзгерістер бастамашылық жасаған жағдайда, аккредиттеу органына ұсыныстар мен ескертулер жіберіледі.

11.4 Аккредиттеу органы ұсыныстар мен ескертулерді олардың дәйектілігі мен орындылығына қарай зерделейді.

11.5 Медициналық білім беру ұйымының қолданысындағы аккредиттеу стандартына өзгерістер мен толықтырулар мақұлдағаннан кейін, аккредиттеу органының бас директорының бұйрығымен бекітіледі және жаңа редакцияда қолданыстағы стандартқа сәйкес енгізілген өзгертулерімен жазылды.

12. АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

1. «ҒЫЛЫМИ - ЗЕРТТЕУ ОРТАСЫ» стандарты

1.1 Жекелеген PhD бағдарламаларын орындауының табысы тиісті ғылыми-зерттеу ортасымен қамтамасыз етілуі **тиіс**, ол ғылыми жетекшінің күшті және тиімді зерттеу тобымен сипатталады және білім беру ұйымының негізгі бөлімшелерінің, сондай-ақ елдік және халықаралық ұйымдардың серіктестік жағдайында мүмкіншіліктерін пайдалану арқылы күшті зерттеу ортасын пайдаланады.

1.2 PhD докторанттың қолындағы материалдық-техникалық база, PhD бағдарламаның мақсаттары мен міндеттеріне барабар болуы **тиіс** және PhD диссертация орындауға қойылатын лицензиялық талаптарға сәйкес және бұл құжатта сипатталған талаптарға сәйкес болуы керек.

1.3 Медициналық білім беру ұйымы PhD докторанттарының зерттеулерінің жүргізілуін қамтамасыз етуі **тиіс**:

- халықаралық этикалық стандарттарға сәйкес этика бойынша тиісті және құзыретті комитеттер мақұлдаған;

- академиялық адалдық және плагиатқа қарсы саясат.

1.4 Медициналық білім беру ұйымы докторанттар үшін өзінің PhD докторантура бағдарламалары бір бөлігін орындауға, қажет болған жағдайда, басқа мекемеде, соның ішінде басқа елдерде интернационализацияны қамтамасыз ете отырып,орындауға мүмкіндік беруі **тиіс**.

1.5 Нақты салалардағы мүмкіндіктері мен тәжірибелері жоқ медициналық білім беру ұйымдарына, PhD докторантурасының бірлескен бағдарламаларды орындау үшін, екі ұйымдардан да дәрежелер бере отырып, күшті білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық құрғандары **жөн**.

1.6 Медициналық білім беру ұйымының докторанттардың білім алу қоршаған ортасын тұрақты жаңарту арқылы жақсарту керек, ал материалдық-техникалық базасын кеңейту және нығайту, оқыту тәжірибесін дамытуына сәйкес келуі **керек.**

2. «ТҮПКІЛІКТІ НӘТИЖЕЛЕР» стандарты

2.1 докторантура PhD бағдарламасы PhD дәрежесін бере отырып, докторанттарға құзыреттілігін қалыптастыруды қамтамасыз етуі **тиіс**, сондай-ақ білікті зерттеуші, ғалым, ғылыми-зерттеу тәжірибе принциптеріне сәйкес тиісті ғылыми мүмкіндік беретін (good research practice) дербес зерттеулер жүргізуге қабілетті юолуын қамтамасыз етуі керек.

2.2 PhD докторантура бағдарламасын аяқталуының пайдасы мансабын медициналық білім беру ұйымының шегінен тыс жерлерде жалғастыратындар үшін **болуы** ықтимал және PhD докторантура бағдарламалары барысында қалыптастырылған өз құзыретін қолдануды игеру қабілетінің болуы, соның ішінде сыни талдау, кешенді проблемаларды бағалау және шешу, жаңа технологиялар трансферіне мен жаңа идеяларды синтездеуге қабілеттілігінің болуы.

2.3 Медициналық білім беру ұйымы докторанттар докторантура бағдарламасы аяқталғаннан кейін көрсетуі тиіс оқытудың күтілетін түпкілікті нәтижелерін анықтап, оларды тиісті құжатта бекітуі **тиіс**.

2.4 Медициналық білім беру ұйымы докторанттардың академиялық және ғылыми прогресіне ықпал етіп, оны докторантураға түскен сәттен бастап бастауы және оны үздіксіз жүргізуі **тиіс**.

2.5 диссертацияны дайындау үшін жағдайларды қамтамасыз етумен қатар, медициналық білім беру ұйымы докторантты арнайы білім мен дағдыларға оқытуды қамтамасыз етуі **тиіс**. Докторантура бағдарламасында оқу кезінде қалыптасқан құзыреттер портфолио түрінде ***ұсынылуы мүмкін****.

**Бұл құжаттаманы диссертациялық Кеңес бағалай алады және PhD дәрежесін беру туралы шешім қабылдаған кезде ескерілуі мүмкін.*

3. «ҚАБЫЛДАУ САЯСАТЫ МЕН КРИТЕРИЙЛЕРІ» стандарты

3.1 Медициналық білім беру ұйымы анықтауға және нақты белгіленген ереже бойынша докторанттарды іріктеу үдерісі негізінде конкурстың ашықтығын қамтамасыз ету арқылы қабылдау саясатын енгізу **тиісті.**

3.2 Докторантура бағдарламасына үміткерлердің докторантураның тиісті бейіні бойынша ғылым магистрі дәрежесіне сәйкес келетін немесе медициналық мамандықтар бойынша резидентурада оқуын аяқтаған білім деңгейі болуы **керек**.

3.3 Докторантура бағдарламасына үміткерлерді іріктеу кезінде үміткерлердің алдыңғы академиялық үлгерімін ғана емес, әлеуетін де ескеру қажет.

3.4 докторантты қабылдағанға дейін немесе докторантура бағдарламасын іске асыруға нақты уақыт белгілеу үшін медициналық білім беру ұйымы мыналарды қамтамасыз етуі **тиіс**:

- докторант орындауды жоспарлаған ғылыми зерттеу жобасының орындылығы мен сапасын бағалау;
- зерттеуді орындауды докторант жеке өзі жүзеге асыруы тиіс;
- ғылыми жобаның жаңашылдық және креативтілік дәрежесі;
- ғылыми жетекшілердің тиісті біліктілігі ("ғылыми басшылық" стандарты).

3.5 Медициналық білім беру ұйымы докторантура бағдарламасын бастамас бұрын, байланысты тәуекелдерді болдырмау үшін мәлімделген зерттеу саласында білім беру бағдарламасын орындау және аяқтау үшін ресурстардың жеткіліктілігі мен қолжетімділігін бағалауы **керек**.

3.6 Диссертация тақырыбын жазбаша сипаттаманы сыртқы бағалау арқылы немесе ғылыми - зерттеу жұмысының презентациясы негізінде тәуелсіз сарапшылар тобы бекітуі **керек**.

4. «PhD ДОКТОРАНТУРА БАҒДАРЛАМАСЫ» стандарты

Медициналық білім беру ұйымы PhD докторантура білім беру бағдарламасы бойынша кепілдік беруге **тиіс:**

4.1 түпнұсқалық зерттеудің, курстардың және басқа да түрлерінің орындалуына негізделген, олар аналитикалық және сыни ойлауды қамтиды.

4.2 құрылымдық ғылыми жетекшілік астында орындалады.

4.3 докторанттарға этика бойынша оқудан өту қағидаларын және жауапты ғылыми зерттеулер жүргізуді қамтамасыз етеді.

4.4 уақыт бойынша нақты шектеу құрылған, эквивалентті толық жұмыс күнімен 3 жыл.

4.5 диссертациялық жұмысты орындай отырып, параллель түрде құжатпен расталған, зерттеумен тікелей байланысты емес (мысалы, курстар, журналдық клубтар, конференцияларға, семинарларға, шеберлік-сыныптар, дайындалуға арналған уақытын қоса алғанда), жалпы ұзақтығы шамамен 15% құрайтын іс-шараларға қатысуды қамтиды. Осы оқу іс-шараларының елеулі бөлігі кәсіби дағдыларға байланысты болу керек.

4.6 Клиникалық және басқа кәсіби дайындықпен қатар орындалатын докторантура бағдарламасы кез келген басқа докторантура бағдарламалары сияқты зерттеу және курстық жұмыс үшін бірдей уақытқа ие болуы **тиіс**.

4.7 Докторантура бағдарламасы докторанттың бүкіл дайындық бағдарламасы бойынша ғылыми-зерттеу жұмысының орындалу барысын тұрақты, құрылымдық бағалауды қамтуы **тиіс**.

4.8 Дәрігерлер орындайтын докторантура бағдарламалары үшін бағдарламаның зерттеу бөлігін орындауға уақыт беру керек және егер олар біріктірілмесе, клиникалық жүктемені орындаудан босату ***керек***.

4.9 Докторант қосымша табыс көздерін іздеуге мәжбүр болған жағдайларда, мысалы, клиникаларда жұмыс істегенде, оқу бағдарламасын аяқтауға қосымша уақыт берілуі **тиіс**.

4.10 Медициналық білім беру ұйымы докторантура бағдарламаларында пәнаралық тәсіл элементтері мен қашықтықтан оқыту технологияларын қамтуы ***керек***.

5. «ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІЛІК» стандарты

5.1 Бағдарламаның барлық аспектілерін қамту үшін әрбір докторанттың негізгі ғылыми жетекшісі және тиісті жағдайларда кем дегенде бір тең жетекшісі болуы **тиіс.**

5.2 Ғылыми жетекшіге бекітілген докторанттардың саны оның жұмыс жүктемесіне сәйкес болуы **тиіс.**

5.3 Ғылыми жетекші елде де, шетелде де басқа ұйымдардың докторанттарының тең басшылары ***бола алады***.

5.4 Ғылыми жетекші **міндетті**:

- ғылыми біліктілікке ие болу, мысалы, ғылым докторы немесе оған теңестірілген дәреже, рефератталған әдебиеттерде ғылыми зерттеулердің жарияланымдары бар белсенді ғалым болу;
- докторантты кең ғылыми қоғаммен таныстыру үшін жергілікті және халықаралық байланыстардың кең ауқымына ие болу;
- докторанттар мен докторантура бағдарламасының түлектерінің мансабын ілгерілетуге көмектесетін ұйымдармен ынтымақтастық.

5.5 Медициналық білім беру ұйымы докторантура бағдарламасын іске асыру саясаты бағдарламаларын оқыту ғылыми жетекшілердің негізгі міндеттеріне жататынына және барлық ғылыми жетекшілерді және әлеуетті ғылыми жетекшілерді қамтитынына кепілдік беруге **тиіс.**

5.6 Ғылыми жетекшінің және докторанттың өзара қарым-қатынасы,– бұл PhD бағдарламаларын табысты аяқтаудың кілті, осыған байланысты қарым-қатынаста өзара сыйластық, бірлескен жоспарлау және жалпы жауапкершілік, сондай-ақ екі жақты ынтымақтастық болуы **тиіс.**

5.7 Медициналық білім беру ұйымы ғылыми жұмысты бірлесіп жоспарлау, зерттеулер жүргізу, Жарияланымдар дайындау және екіжақты ынтымақтастықтың басқа да аспектілері кезінде* ғылыми жетекші мен докторанттың өзара қарым-қатынасында этиканың сақталуын қамтамасыз етуі **тиіс**.

** Ғылыми жетекші мен докторанттың қарым-қатынасы PhD бағдарламасын сәтті аяқтаудың кілті*

5.8 Медициналық білім беру ұйымы ғылыми жетекшінің өз докторанттарымен тұрақты консультациялар өткізуін қамтамасыз етуі **тиіс**.

5.9 Медициналық білім беру ұйымы ғылыми басшылық процесін сипаттайтын шарт жасауды қарастыруы керек. Шартқа ғылыми жетекші, докторант және докторантура бағдарламасының басшысы қол қоюы ***керек.***

5.10 Медициналық білім беру ұйымы қолда бар ғылыми жетекшілерге қосымша, докторантура бағдарламасын тек ғылыми емес, басқа аспект бойынша талқылау үшін әрбір докторантқа тәлімгер тағайындау туралы мәселені қарастыруы

керек.

5.11 Докторанттың жетекші ғылыми жетекшісі ғылыми басшылық бойынша ресімделген оқытудан өтуі ***керек.***

6. «PhD ДИССЕРТАЦИЯСЫ» стандарты

Медициналық білім беру ұйымы мұны дәлелдеуі **керек**:

6.1 Диссертация тәуелсіз, ерекше және құнды ғылыми зерттеу болып табылады және докторанттың жұмысқа сыни баға беру қабілетін көрсетеді.

6.2 Диссертация халықаралық деңгейдегі 3-4 жылдық ғылыми зерттеулердің нәтижесі болып табылады. Биомедициналық ғылымдар мен денсаулық сақтау ғылымдарындағы зерттеулерге қойылатын талап-импакт-факторы жоғары халықаралық танылған рецензияланатын журналдарда жариялануға тапсырылған/немесе жариялануға дайындалып жатқан кемінде 3 мазмұнды жарияланымның болуы.

6.3 Диссертация қажетті құрылымға ие, зерттеу тақырыбына қатысты әдебиеттерді толық шолуды, ғылыми-зерттеу жұмысының мақсаттары мен міндеттерін егжей-тегжейлі талдауды, әдістемелік базаны, әдістемелік шешімдерді, нәтижелерді, талқылауды, қорытындыны, қорытындыларды және зерттеудің одан әрі перспективаларын қамтиды.

6.4 Халықаралық тануды қамтамасыз ету мақсатында диссертация ағылшын тілінде жазылуы және қорғалуы **мүмкін,** егер ұлттық заңнамада өзгеше көзделмесе немесе ол қандай да бір себептермен мүмкін болмаса немесе қалаусыз болса. Рефераттағы диссертацияның абстрактісі ағылшын тілінде жариялануы керек.

6.5 Диссертация монография түрінде ұсынылған жағдайда, диссертацияның ғылыми үлесі сәйкес келетіндігін және диссертацияға қойылатын талаптарға сәйкес келетіндігін қамтамасыз ету **қажет**.

6.6 Медициналық білім беру ұйымында докторантқа бірлескен жарияланымдар мен жұмыстар кезінде өзінің елеулі қатысуын* және үлесін растауға мүмкіндік беретін бекітілген құжаттар болуы **тиіс**.

** PhD бағдарламасы шеңберінде зерттеу нәтижелеріне меншік құқығы нақты айқындалуы және сипатталуы тиіс. Бұл нәтижелерді бірнеше диссертацияда қайта жариялаудан аулақ болады.*

** Диссертацияны орындау нәтижелері бойынша мақалалар мен тезистер бірлескен жұмыс болып табылатын жағдайларда, бірлескен авторлар PhD докторанттың жұмысқа айтарлықтай үлес қосқанын куәландыруы керек.*

6.7 Медициналық білім беру ұйымы клиникалық пәндер бойынша диссертацияның басқа пәндерге қойылатын критерийлерге толық сәйкес келуін қамтамасыз етуі **тиіс**.

6.8 Медициналық білім беру ұйымы диссертация тақырыбының түпкілікті қорғауға дайындық алдында жоспарлаудың, талқылаудың, бекітудің, алдын ала рецензиялаудың тиісті кезеңдерінен өтуін қамтамасыз етуі **тиіс**.

6.9 Медициналық білім беру ұйымы PhD диссертациясының толық нұсқасын өзінің веб-сайтында*арнайы бөлімінде орналастыруды қамтамасыз етуі ***керек***.

** Егер бұған тіркелген патенттер немесе авторлық құқықтар кедергі*

келтірсе, онда кем дегенде диссертацияның рефератын жалпыға қол жетімді ету қажет.

7. «БАҒАЛАУ» стандарты

7.1. Медициналық білім беру ұйымы докторантура бағдарламасының аяқталуын жазбаша нұсқаны дайындауды да, кейіннен ауызша қорғауды да қамтитын диссертацияны қорғаумен қамтамасыз етуі **тиіс**.

7.2. Медициналық білім беру ұйымы Философия Докторы (PhD) дәрежесін беру 6.1 стандартында сипатталған критерийлерге сәйкес диссертацияның жазбаша жұмысы мен ауызша қорғалуын бағалаған диссертациялық кеңестің* шешімі негізінде жүзеге асырылуын қамтамасыз етуі **тиіс**.

**Диссертациялық Кеңес докторантпен немесе ғылыми жетекшімен мүдделер қақтығысы немесе диссертация орындалған білім беру ұйымымен тығыз қарым-қатынасы жоқ және басқа мекемелердің өкілдерін қамтуы тиіс танымал және белсенді ғалымдардан тұрады.*

7.3. Диссертацияны қорғау кезінде медициналық білім беру ұйымы, егер докоранттың ғылыми жетекшісі диссертациялық кеңестің құрамына кірсе, мүдделер қақтығысын болдырмауды қамтамасыз етуі **тиіс**.

** Мұндай жағдайларда ғылыми жетекші диссертацияны талқылауға қатысуға жіберіледі, бірақ түпкілікті шешім шығару үшін ресми дауыс беруге қатыса алмайды.*

7.4. Медициналық білім беру ұйымы диссертацияның жазбаша нұсқасын теріс* бағалау жағдайында докторантқа рецензенттердің/қарсыластардың ескертулері мен ұсыныстарын ескере отырып, диссертацияны пысықтау мүмкіндігі берілетініне кепілдік беруі **тиіс**.

** Егер ауызша қорғауда теріс баға берілсе, докторантқа қосымша қорғауға рұқсат етілуі керек. Ерекше жағдайларда диссертациялық кеңес диссертацияны қайта қарау және қорғау мүмкіндігінсіз оған қатысты теріс шешім қабылдауы мүмкін.*

7.5. Медициналық білім беру ұйымы докоранттың диссертацияда өз бетінше жұмыс істегенін және ғылыми зерттеудің мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізілгенін және докторант бұл нәтижелерді ғылыми контексте түсіндіре алатынын дәлелдеуі **тиіс**.

** диссертацияны ауызша қорғау диссертацияны докоранттың өзі жазғанына көз жеткізу үшін жеткілікті егжей-тегжейлі және егжей-тегжейлі болуы керек.*

7.6. Медициналық білім беру ұйымы диссертацияны жұртшылыққа немесе кем дегенде білім беру ұйымының оқытушылары мен қызметкерлеріне ашық болуы үшін оны сынақтан өткізуге жағдай жасауы **керек**.

7.7. Халықаралық байланыстар мен интернационалдандыруды кеңейту мақсатында қаржылық мүмкіндіктері бар медициналық білім беру ұйымы диссертациялық кеңестің құрамына шет елдің кем дегенде бір өкілін қосуы ***керек***.

8. «ҰЙЫМНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ» стандарты

8.1.Медициналық білім беру ұйымы PhD бағдарламаларды іске асыру үшін жеткілікті ресурстар болуы **тиіс**. Бұл докторанттарды іріктеу үшін қажетті ресурстарды қамтиды (қабылдау комиссиясы) бағдарламаның білім беру бөлігін жүзеге асыру, диссертациясны бағалау және қорғау, PhD дәрежесін тағайындау рәсімі.

8.2.Медициналық білім беру ұйымында құрамында ережелер туралы қолжетімді және түсінікті ақпараты болатын, веб-сайттың мемлекеттік тілде және ағылшын тілде жұмыс істейтін парақшасының болуы **тиіс**:

- Басшылық пен әкімшіліктің жауапкершілігі
- Сапаны бақылау және сапаны жақсарту мақсатында оқу бағдарламасын үнемі қайта қарау
- Докторанттарды іріктеу процесінің нақты сипаттамасын қоса алғанда, қабылдау комиссиясы жұмысының қағидалары
- Докторантура бағдарламасының құрылымы, ұзақтығы және мазмұны
- Докторанттарды бағалау үшін қолданылатын әдістер
- Әр докторанттың үлгерімін бақылауға арналған ресми құрылым
- Ғылыми жетекшілердің функцияларын, жауапкершілігі мен біліктілігін сипаттауды қоса алғанда, ғылыми басшыны тағайындау қағидаларының
- Ақпараттық, коммуникациялық технологиялар мен кітапхана ресурстарын тиімді пайдалану

8.3 Медициналық білім беру ұйымы PhD докторанттардың басқа да білім беру және ғылыми мекемелерінде тиісті курстарда алған жетістіктері мен тәжірибесін ескерілуі **тиіс.**

8.4 Медициналық білім беру ұйымы ғылыми жетекшілері мен докторанттардан кері байланыс алатын PhD бағдарламаларын тұрақты қайта қарау және құрылымын жаңартуды, бағдарламасының сапасын бағалау рәсімін жүзеге асыруы **тиіс**.

8.5 Медициналық білім беру ұйымы PhD докторанттар мен ұйым (докторантура бөлімі) өкілдерінің жобалау мәселелері бойынша, PhD бағдарламаларын басқару және бағалау өзара іс-қимылын қамтамасыз етуі **тиіс**. Докторанттың PhD бағдарламаларын жақсартуды іске асыратын басқа да бөлімшелер қатысуы, іске асырылуы керек және көтермелenуі **керек**.

8.6 Медициналық білім беру ұйымы ұйымның құндылықтары мен дәстүрлеріне сәйкес докторанттардың құқықтары мен міндеттерінің сақталуын қамтамасыз етуі **тиіс**.

8.7 Медициналық білім беру ұйымы Докторантура бағдарламасына, ғылыми басшылыққа, сондай-ақ жеке мәселелер бойынша докторанттарға кеңес беру кезінде құпиялылықтың сақталуына кепілдік беруі **тиіс**.

8.8 Медициналық білім беру ұйымы докторанттарға емтихандар, рецензиялау және диссертацияны қорғау нәтижелері бойынша шешімдерге қатысты шешімдерге дауласуға мүмкіндік беретін апелляция тетігін көздеуі **тиіс**.

8.9 Медициналық білім беру ұйымы әрбір докторант үшін докторантпен және ғылыми жетекшімен жеке кездесулер арқылы оның ілгерілеуін қадағалайтын жеке комиссия құру мүмкіндігін қарастыру ***керек***.

ECAQA

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Standards for PhD education in Biomedicine and Health Sciences in Europe. Organization for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in the European System (ORPHEUS), Association of Medical Schools in Europe (AMSE), World Federation for Medical Education (WFME); 2011. (http://wfme.org/standards/phd/57-standards-for-phd-education-in-biomedicine-and-health-sciences-in-europe/file)
2. Best Practices for PhD Training Based on the ORPHEUS – AMSE – WFME Standards for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in Europe, First published 2016 by

ORPHEUS/AMSE (http://orpheus-med.org/images/stories/documents/ORPHEUS Best Practices DOCUMENT 2016.pdf)
3. Bologna Process: framework of qualifications of the European Higher Education Area. (www.bologna-bergen-2005.no/EN/BASIC/050520 _Framework_qualifications.pdf.)
4. Postgraduate Medical Education. WFME Global Standards for Quality Improvement. World Federation for Medical Education (WFME); New edition. 2015. (http://wfme.org/standards/pgme/97-final-2015-revision-of-postgraduate-medical-education-standards/file, accessed 19 December 2016).
5. WFME Standards for Master's Degrees in Medical and Health Professions Education (revision 2016) WFME Office 2016 (http://wfme.org/ standards/standards-for-master-s-degrees-in-medical-and-health-professions-education, accessed 29 December 2016)
6. WFME Global Standards for Quality Improvement in Medical Education. European Specifications. The World Federation for Medical Education (WFME) and The Association of Medical Schools in Europe (AMSE); 2007 (http://wfme.org/standards/european-specifications/21-european specifications-english/file, accessed 19 December 2016).
7. WHO-WFME Guidelines for Accreditation of basic medical education. Geneva/Copenhagen: WFME, 2005 (http://wfme.org/accreditation/ whowfme-policy/28-2-who-wfme-guidelines-for-accreditation-of-basic-medical-education-english/file, accessed 20 November 2016).
8. Promotion of Accreditation of Basic Medical Education. A Programme within the Framework of the WHO⁄WFME Strategic Partnership to Improve Medical Education. WFME Office: The Panum Institute, Faculty of Health Sciences University of Copenhagen; November 2005 (http://wfme.org/accreditation/whowfme-policy/30-1-promotion-of-accreditation-of-basic-medical-education-who-wfme-strategic-partnership/file, accessed 20 November 2016).
9. Lindgren S, Karle H. Social accountability of medical education: Aspects on global accreditation. Med Teach. 2011; 33:667-72.
10. Global Standards for Quality Improvement of Medical Education. Status of the WFME Programme Initiated In 1997, WFME Office: University of Copenhagen;2011; Modified on August 2014 (http://wfme.org/standards /world-standards-programme, accessed 20 November 2016).
11. The WFME Programme for Recognition of Accrediting Agencies for Medical Education. Introduction; March 2013, revised June 2016 (http://wfme.org/documents/accreditation/accreditation-agencies/background/70-1-recognition-of-accreditation-agencies-introduction/file, accessed 20 November 2016).
12. ORPHEUS PhD Quality Indicators: The Izmir 2011 Consensus Document. Consensus document from the sixth ORPHEUS Conference, Dokuz Eylül University, Izmir, 27-30 April 2011 (http://www.orpheus-med.org/index.php/izmir-consensus-document)

EQUAM